

Králíkářská barevná abeceda 18

BAREVNÝ RÁZ BÍLÝ HNĚDOOKÝ

Název rázu: bílý hnědooký

Zkratka: nepoužívá se

Genotyp pro zbarvení: $a_{chi}a_{chi}bbCCDDgg$
(s max. potlačenými tmav. konečky pesíků)

Zajímavost: vyskytuje se pouze u plemene moravský bílý hnědooký

Historie a genetické založení zbarvení

Moravský bílý hnědooký vyniká několika superlativy – naše nejmladší národní plemeno, ale i nejméně rozšířené z nich. Za jeho vznikem stojí skupinka nadšených chovatelů ze střední Moravy. Tito se inspirovali článkem Ing. Jaroslava Fingerlanda z časopisu Chovatel č. 7/1971, který uvedl zkušenosti z cesty po tehdejší chovatelské NSR. Pracovníci výzkumného ústavu ve městě Celle hledali možnost skloubení bílé barvy srsti s vyšší odolností, než mají albíni a leucíni (např. novozélandský bílý či vídeňský bílý). Ing. J. Fingerland dal tedy podnět ke vzniku podobného plemene u nás. Na základě tohoto příspěvku byl první vyšlechtěn český černopesíkatý králík Františkem Provazníkem z Holic. Nové plemeno bylo uznáno v roce 1975.

Nicméně chovatel Provazník nebyl jediný, kdo se tímto článkem inspiroval. Právě devět chovatelů z vesničky Otaslavice (okr. Prostějov) se v roce 1972 též inspirovalo a začali, dle plánu z článku, křížení. Nutno sdělit, že velkým propagátorem a příznivcem šlechtění nového plemene byl **Ing. Antonín Sekanina** z Telnice u Brna.

Otaslavičtí chovatelé si obstarali devět kmenů 1,3 – samci byli plemene činčila malá (Čm) a samice náležely k plemeni stříbřitý malý žlutý (Sž). V první generaci F1 získali neuvěřitelných 270(!) mláďat – v divoké barvě. Do dalšího křížení byli použiti nejlepší z těchto králíků a v generaci F2 se zbarvení mláďat štěpilo na divoce zbarvenou, činčilovou, stříbřitou žlutou a, konečně, i na kýženou bílou hnědookou barvu. Celkem bylo získáno devět králíčat bílé barvy s hnědýma očima, s minimálním tmavým pesíko-

váním. Chovatelé se rozhodli dále věnovat těmto králíkům a chtěli vyšlechtit čistě bílého králíka s hnědým okem. V roce 1974 otaslavičtí chovatelé zkřížili nejsvětější králíky z F2 generace a získali 30 mláďat. V roce 1975 se plemeno vystavovalo na národní výstavě v Brně pod názvem „vídeňský bílý hnědooký“ – dva samci byli z roku 1974 a sedm králíků z roku 1975. V roce 1977 byly chovy králíků u nás decimovány myxomatózou, nevyjímaje tato vzácná novoslechtění. V roce 1978 zůstali u šlechtění pouze čtyři chovatelé z Otaslavic s 20 chovnými zvířaty pod vedením chovatele Doláka. Plemeno se podařilo postupně rozšířit mezi další chovatele, z nichž je nutno jmenovat zejména manžele Rolencovy z Vrahovic na Prostějovsku. Plemeno se dařilo pre-

moravských bílých hnědookých a českých černopesíkatých byl založen 3. 10. 1987 na ustavující schůzi v Rajhradě u Brna. Velkým přínosem pro klub byl dále např. předseda Oldřich Poušek či dlouholetý jednatel Milan Jedlička. Od roku 2006 má každé z výše uvedených plemen svůj vlastní chovatelský klub, a také samostatné speciální výstavy.

V rámci genetického založení se otaslavičtí chovatelé zabývali otázkou interakce alely a_{chi} s alelou b . O „stříbřité“ alele P (od stříbřitého malého žlutého) se uvažovalo jako o patrně neaktivní u výsledného bílého hnědookého zbarvení. V otázce genetiky nového plemene se tématem široce zabýval Ing. J. Fingerland. V populaci Mbh se, hlavně ze začátku, objevovaly tmavé konečky pesíků – především na hlavě, uších a povrchu pírků, což se dnes daří eliminovat. V současném standardu je uveden genotyp $a_{chi}a_{chi}bbCCDDgg$, avšak s poznámkou, že černé konečky pesíků jsou maximálně potlačené, přesto však sám Ing. Fingerland dříve (1984) uváděl i možnost genotypu $a_{chi}a_{chi}bbCCDDGG$ – v obou možnostech s maximálně potlačenými černými konečky pesíků.

2 Terminologie a výskyt u plemen králíků

S terminologií je to u tohoto barevného rázu velmi prosté. Samotné zbarvení je typickým, plemenným znakem u středního plemene **moravský bílý hnědooký** (zkratka Mbh). Teoreticky můžeme v současnosti uvažovat i o zakrslé variantě. Prakticky tomu bylo v Německu, kde se „hnědookého hermélína“ podařilo vyšlechtit chovateli Gerhardu Dittrichovi pomocí hermélínů červenookých a hototských bílých. O tomto hermélínovi hnědookém bylo u nás referováno již v roce 1956 a dále Ing. Jaroslav Fingerland podává informace (návod) ke šlechtění, avšak v rámci chovatelské a výstavní

